

KERKÜK'TE DÖNÜŞÜMLÜ VALİLİK MODELİ: TÜRKMEN VALİ DÖNEMİ

DOSYA 14
MAYIS 2026

KERKÜK'TE DÖNÜŞÜMLÜ VALİLİK MODELİ: TÜRKMEN VALİ DÖNEMİ

İÇİNDEKİLER

Selçuk Bacalan

3

**KERKÜK'Ü TÜRKMENLER YÖNETECEK:
YENİ GÜÇ DENGESİ VE STRATEJİK DÖNÜŞÜM**

Sercan Çalışkan

7

BAĞDAT'TA DEĞİŞEN DENGELER KERKÜK'E NASIL YANSIYOR?

Mehmet Nejdet Bozok

11

**MEHMET SEMAN AĞA'NIN KERKÜK VALİSİ SEÇİLMESİNİN
TÜRKMENLERE YANSIMALARI**

Feyzullah Tuna Aygün

15

**DÖNÜŞÜMLÜ VALİLİK MODELİ İLE TÜRKMEN VALİ
KERKÜK'E İSTİKRAR GETİREBİLİR**

Selçuk Bacalan

19

KERKÜK'TE VALİ DEĞİŞİMİ VE YEREL KALKINMA DİNAMİKLERİ

Firas Ağa

23

**KERKÜK VALİSİNİN YETKİLERİ VE ÖZEL
SORUMLULUKLARINA İLİŞKİN HUKUKİ BAKIŞ**

KERKÜK'Ü TÜRKMENLER YÖNETECEK: YENİ GÜÇ DENGESİ VE STRATEJİK DÖNÜŞÜM

Selçuk Bacalan

Dr., ORSAM Türkmen Çalışmaları Kıdemli Uzmanı

Irak siyasetinin en kırılgan, sembolik ve çok katmanlı vilayetlerinden biri olan Kerkük, 2026 itibarıyla yeni bir güç dengesi arayışının merkezine yerleşmiştir. Irak Türkmen Cephesi (ITC) Lideri Mehmet Seman Ağa ile Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) Lideri Bafel Talabani arasında 22 Şubat 2026'da gerçekleşen görüşme ve sonrasındaki gelişmeler, yerel bir idari değişimin ötesine geçmiştir. Bu süreç, Irak'ın genel siyasal mimarisini etkileyebilecek bir dönüşüme işaret etmiştir. Bu çerçevede Türkmenlerin valiliği üstlenmesi tarihsel bir kırılma noktası olmuştur. Bu gelişme hem

yerel yönetim dengelerini hem de Bağdat merkezli güç paylaşımını etkileme potansiyeli taşımaktadır.

Bu bağlamda Kerkük'teki dönüşüm, yalnızca bir vilayet yönetimi değişikliği olarak değil, aynı zamanda Irak'ta etnik ve mezhepsel temsile dayanan güç paylaşımının yeniden tanımlanması olarak değerlendirilebilir. Kerkük gibi ihtilafı bölgelerde ortaya çıkan her yeni denge, Bağdat'taki merkezi siyaset ile doğrudan etkileşim içinde şekillenmektedir. Bu nedenle yerel düzeyde görülen gelişmelerin ulusal ölçekte sonuç üretme kapasitesi ortaya çıkmaktadır.

Kerkük'teki dönüşüm, yalnızca bir vilayet yönetimi değişikliği olarak değil, aynı zamanda Irak'ta etnik ve mezhepsel temsil dayanan güç paylaşımının yeniden tanımlanması olarak değerlendirilebilir.

ITC ile KYB arasındaki temas, geçmişte mesafeli ve rekabetçi olan ilişkilerin yeni bir evreye girdiğini göstermiştir. Görüşmenin zamanlaması dikkat çekmiştir. Bağdat'ta hükümet kurma süreci devam ederken Kerkük'te vilayet meclisi tartışılmıştır. Bu iki sürecin eş zamanlı ilerlemesi, Kerkük'ün yalnızca yerel bir idari mesele olmaktan çıktığını göstermiştir. Zira bu temas, yalnızca Kerkük ile sınırlı olmamıştır. Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık süreçlerinin de ele alınması, KYB'nin Kerkük ile Bağdat'taki pazarlıklar arasında doğrudan bağ kurduğunu göstermiştir. Bu durum, görüşmenin basit bir nezaket ziyareti olmadığını ortaya koymuştur. Daha geniş bir stratejik yeniden konumlanmanın parçası olmuştur. Bu yeniden konumlanma, KYB'nin yalnızca Kürt iç siyaseti değil, Irak genelindeki güç dağılımı içinde de yeni bir rol arayışına girdiğini göstermiştir.

11 Nisan 2026'da Nizar Amedi'nin Cumhurbaşkanı seçilmesi kritik bir dönüm noktası olmuştur. ITC milletvekillerinin KYB adayına verdiği destek, siyasi kulislere "pragmatik takas" olarak yorumlanmıştır. Temel iddia, ITC'nin desteği karşılığında Kerkük Valiliğinin Türkmenlere bırakılması olmuştur. Bu iddia, ertesi gün Mehmet Seman Ağa ile Bafel Talabani ara-

sında yapılan görüşmeyle güçlenmiştir. Bu ziyaret yalnızca diplomatik bir temas olmanın ötesinde siyasi mutabakatın teyidi olarak okunmuştur. Bu tür temaslar, Irak siyasetinde resmî kurumların ötesinde liderler arası ilişkilerin belirleyici rolünü göstermiştir.

GÜÇ MÜCADELESİ, AKTÖRLER VE OLASI SONUÇLAR

15 Nisan 2026'da Kerkük Vilayet Meclisi'nin acil toplantıya çağırılması ve gündemin vali seçimi olması sürecin somutlaştığını göstermiştir. KYB'li Vali Rebvar Taha'nın istifasıyla birlikte yeni vali Türkmen olmuştur. Bu gelişme, siyasi mutabakatın kurumsal bir sonuca dönüşme aşamasına geldiğini göstermiştir.

Türkmenlerin Kerkük'te üst düzey idari görevlerde tarihsel olarak sınırlı temsil edildiği bilinmektedir. Bu nedenle valiliğin Türkmenlere geçmesi basit bir idari değişim değildir. Bu durum, tarihsel bir temsil boşluğunun telafisi anlamına gelmektedir. Aynı zamanda 2003 sonrası kurulan ve pozisyonların etnik/dini kimliklere göre paylaşılması olan muhasasa sistemi açısından da önemlidir. Türkmenler bu sistem içinde uzun süre dışlanmıştır. Valiliğin Türkmenlere geçmesi, bu yapıda daha kalıcı bir yer edin-

melerini sağlayabilmiştir. Bu durum, Türkmenlerin yalnızca Kerkük'te değil Irak genelinde siyasal görünürlüğüne artırabilecek bir etki üretmiştir.

KYB'nin ITC ile temas kurması, siyasal konumunda belirgin bir esnemeye işaret etmiştir. KYB, daha esnek ve çok katmanlı bir denge siyasetine yönelmiştir. Bu değişimin arkasında yapısal ve pragmatik nedenler bulunmuştur. İran'ın Irak'taki etkisinin görece azalması bunlardan birisidir. Ayrıca KDP ile artan rekabet, KYB'yi yeni ittifak arayışlarına itmiştir. Ankara ile ilişkilerin kopmasının maliyeti de bu süreci hızlandırmıştır. Bu bağlamda Talabani'nin Türkmenlerle teması yalnızca Kerkük'e özgü değildir. Bu adım; Bağdat, Ankara ve Tahran arasında daha dengeli bir pozisyon arayışını yansıtmıştır. Aynı zamanda paylaşımcı bir güç modeli kurma isteğini göstermiştir.

Bu stratejik yönelim, KYB'nin gelecekte yalnızca Kürt siyasetinin bir aktörü olarak değil, Irak genelinde daha merkezi bir aktör olarak konumlanma arayışında olduğunu göstermiştir. Bu durum, Kerkük gibi kritik bölgelerde daha kapsayıcı ittifaklara yönelmesini açıklamıştır.

Ankara'nın "Terörsüz Türkiye" yaklaşımı, Irak'taki aktör-

lerin pozisyonlarını yeniden şekillendirmiştir. KYB'nin Türkiye ile dolaylı iletişim kanalları kurma çabası dikkat çekmektedir. Türkmenler bu noktada kritik bir rol oynamıştır. Türkiye ile Irak arasında tarihsel ve toplumsal bağlara sahiptir. Bu nedenle ITC-KYB teması, Ankara ile Süleymaniye arasında dolaylı bir kanal olarak değerlendirilebilir. Bu kanalın ilerleyen süreçte daha kurumsal bir niteliğe kavuşması ihtimal dahilinde görülebilir.

KDP'nin sürece verdiği tepki dikkat çekmektedir. KDP, 16 Nisan'daki vilayet meclisi toplantısına katılmama kararı almıştı. Bu karar yalnızca taktiksel bir boykot değildir. Kerkük'te oluşan yeni güç paylaşımına yönelik stratejik bir itirazdır. Bu tutum Kürt siyasi birliğini daha da zayıflatmıştır. Aynı zamanda KYB'nin etkisini artırabilmiş ve Türkmenlerin KYB ile daha pragmatik iş birliğine yönelmesini sağlamıştır. KDP'nin süreç dışında kalması orta vadede marjinalleşme riskini doğurmuştur. Bununla birlikte bu hamle, KYB-ITC yakınlaşmasını sınırlamaya yönelik bir baskı aracı olarak da okunabilmiştir. Ayrıca KDP'nin kontrol alanlarındaki Türkmenler açısından riskler ortaya çıkabilmiştir. Siyasi hareket alanları daralabilmiş ve temsil imkanları sınırlanabilmişti.

ITC-KYB teması, Ankara ile Süleymaniye arasında dolaylı bir kanal olarak değerlendirilebilir. Bu kanalın ilerleyen süreçte daha kurumsal bir niteliğe kavuşması ihtimal dahilinde görülebilir.

Kerkük Valiliğinin Türkmenlere geçmesi çok boyutlu kazanımlar doğurabilir. Valilik makamı bütçe, atama ve kaynak dağılımı üzerinde belirleyicidir. Bu durum Türkmenlerin kurumsal gücünü artırabilir. Aynı zamanda 2027 vilayet meclisi seçimleri öncesinde seçmen mobilizasyonunu güçlendirilebilir.

Bu çerçevede KDP'nin tepkisi, yalnızca mevcut sürece değil, gelecekte Kerkük'te oluşabilecek yeni güç mimarisine yönelik bir pozisyon alma girişi olarak değerlendirilmiştir. Bu durum, Kürt iç rekabetinin daha da derinleşebileceğine işaret etmiştir.

TÜRKMENLERİN KAZANIMLARI

Kerkük Valiliğinin Türkmenlere geçmesi çok boyutlu kazanımlar doğurabilir. Valilik makamı bütçe, atama ve kaynak dağılımı üzerinde belirleyicidir. Bu durum Türkmenlerin kurumsal gücünü artırabilir. Aynı zamanda 2027 vilayet meclisi seçimleri öncesinde seçmen mobilizasyonunu güçlendirilebilir. Türkmen toplumu açısından bu gelişme psikolojik bir eşik anlamına da gelebilir. Moral ve özgüven artışı sağlamaktadır. ITC'ye olan aidiyet duygusunu güçlendirmektedir. Valiliğin süreklilik kazanması durumunda bu durum bir siyasi örfeye dönüşebilir. Bunun yanı sıra Türkmenlerin idari kapasitesinin artması, bürokratik kadrolar içinde daha görünür hale gelmelerini sağlayabilir. Bu durum uzun vadede devlet mekanizması içinde daha kalıcı bir temsile yardımcı olacaktır. Ayrıca yerel düzeyde hizmet dağılımı ve kaynak yönetimi üzerinde söz sahibi

olunması, toplumsal taban ile siyasal temsil arasındaki bağı güçlendirmektedir.

Bununla birlikte Kerkük'teki gelişmeler yalnızca yerel dinamiklerle algılanmamaktadır. Süreç, Bağdat'taki hükümet pazarlıkları, Ankara'nın stratejisi, Tahran'ın etkisi ve Kürt iç rekabetinin kesişiminde şekillenmiştir. Bu nedenle sürecin kalıcılığı çeşitli faktörlere bağlı olmuştur. Bağdat'taki süreç, KYB'nin stratejisi, KDP'nin tepkisi ve Türkiye'nin yaklaşımı belirleyici olmuştur. Bu faktörler Türkmenler lehine devam ederse, Kerkük uzun vadeli bir güç paylaşımı modeline dönüşebilir. Mevcut durum, Türkmenler için tarihsel bir fırsat penceresi olabilir. ■

BAĞDAT'TA DEĞİŞEN DENGELER KERKÜK'E NASIL YANSIYOR?

Sercan Çalışkan
Dr., ORSAM Irak Çalışmaları Araştırmacısı

Irak'ta siyasi gelişmelerin, güvenlik krizlerinin ve toplumsal kırılmaların en yoğun şekilde hissedildiği vilayetlerin başında Kerkük gelmektedir. ABD/İsrail ile İran arasındaki savaşın ardından ortaya çıkan bölgesel dönüşümler de Kerkük'teki siyasi denkleme doğrudan etkilemiştir. Ateşkes sonrasında Bağdat siyasetinde gözlenen yeni konumlanmalar, yalnızca merkezi düzeyde kalmamış; Kerkük gibi hassas vilayetlere de yansımıştır. Nitekim 16 Nisan 2026'da Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Mehmet Seman Ağa'nın Kerkük Valisi olarak seçilmesi, bu bölgesel ve siyasi dönüşümlerin yerel düzeydeki somut karşılıklarından biri olarak öne çıkmaktadır.

BAĞDAT'TAN KERKÜK'E: İTTİFAKLARIN YEREL YANSIMALARI

Kerkük'teki siyasi denklemin, büyük ölçüde Bağdat'ta şekillenen karşılıklı ilişkiler ve siyasi pazarlıklar üzerinden belirlendiği Irak'ın bir gerçeğidir. Bu bağlamda vilayet meclisindeki sandalye dağılımı ve bu dağılım içindeki aktörlerin konumlanmaları belirleyici bir rol oynamaktadır. Kerkük Vilayet Meclisi; beşi Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) ikisi Kürdistan Demokrat Partisinden (KDP) olmak üzere yedi Kürt, ikisi Takaddum Partisinden altı Arap, iki Türkmen ve bir Hristiyan olmak üzere toplam on altı üyeden

Kerkük'teki siyasi denklemin, büyük ölçüde Bağdat'ta şekillenen karşılıklı ilişkiler ve siyasi pazarlıklar üzerinden belirlendiği Irak'ın bir gerçeğidir. Bu bağlamda vilayet meclisindeki sandalye dağılımı ve bu dağılım içindeki aktörlerin konumlanmaları belirleyici bir rol oynamaktadır.

oluşmaktadır. Bu tablo içerisinde Bafel Talabani, Muhammed Halbusi ve Mesut Barzani gibi aktörler, Bağdat'taki siyasi dengelerin Kerkük'e yansımada öne çıkan isimlerdir.

Ateşkes sonrası hız kazanan Bağdat siyasetinde, Cumhurbaşkanlığına Nizar Amedi'nin seçilmesi sürecinde şekillenen ittifak yapısının Kerkük'e doğrudan yansıdığı görülmektedir. Bu süreçte Halbusi ile Talabani'nin aynı hat üzerinde bulunduğu; Muhammed Şiya Sudani ve Şii Koordinasyon Çerçevesi içinde Nuri Maliki'ye mesafeli duran bazı aktörlerin de bu tabloya dolaylı destek verdiği anlaşılmaktadır. Aynı ittifakın Kerkük'te de devam ettiği ve valiliğin Türkmenlere bırakılması konusunda ortak bir irade olduğu görülmektedir. Nitekim Halbusi ve Talabani'nin desteğini alan ITC lideri Seman Ağa'nın, mecliste sahip olduğu dokuz sandalyelik çoğunluk valiliğin belirlenmesi için yeterliydi. Ancak bu sayının ötesine geçerek 14 oyla seçilmesi; Arap gruplar ile İran'a yakınlığıyla bilinen Babilyon Hareketi'nin de bu uzlaşya dahil olduğunu göstermektedir.

Bu tabloya karşı en net muhalefet ise KDP'den gelmiştir. Bağdat'ta cumhurbaşkanlığı seçiminde olduğu gibi Kerkük'te de aynı ittifaka karşı konumlanan KDP, valiliğin Türk-

men bir isme verilmesine açık biçimde karşı çıkmıştır. Ancak bu karşı duruş, somut bir sonuç üretmemiş; KDP, Bağdat'taki gibi Kerkük'te de sürecin dışında kalmıştır. Buna rağmen mevcut kazanım ve kayıpları kısa vadeli okumamak gerekmektedir. Kerkük'teki dönüşümlü valilik pratiği ve çok aktörlü yapı dikkate alındığında, farklı bileşenlerin zaman içinde yönetime dahil olması beklenmektedir. Bu nedenle asıl belirleyici olan, Bağdat merkezli ittifakların nasıl şekillendiği ve bu ittifakların yerel siyaseti hangi ölçüde yönlendirdiğidir. Kerkük örneği, bölgesel dönüşümlerin Bağdat üzerinden yerel düzeye nasıl taşındığını gösteren en somut örneklerden biri olarak öne çıkmaktadır.

DEĞİŞEN DENGELERDE TALABANI VE HALBUSI'NİN KONUMLANMA ARAYIŞLARI

Son gelişmelerle birlikte öne çıkan başlıklardan biri, Talabani'nin merkezi siyasette dönüşen politikalarının Kerkük'e de yansımaya başlamasıdır. Cumhurbaşkanlığı başta olmak üzere Bağdat'ta elde ettiği kazanımları korumak isteyen Talabani, mevcut güç dengelerini doğru okuma ve buna uygun ittifaklar kurma çabası içerisinde. Ancak bu süreci

yalnızca Irak iç siyasetiyle sınırlı okumak yetersiz kalacaktır. 7 Ekim 2023 sonrası bölgesel dengelerde yaşanan değişim ve özellikle İran'ın etki kapasitesindeki görece gerileme, KYB'nin hareket alanını doğrudan etkilemiştir. Bu çerçevede KYB'nin, Körfez ülkeleri dahil olmak üzere bölge aktörleriyle ilişkilerini çeşitlendirerek merkezi siyasette daha etkin bir konum elde etmeye çalıştığı görülmektedir. Kerkük'te valilikten en azından kısa vadeli olarak feragat edilmesi de bu daha geniş stratejik yönelimin bir parçası olarak değerlendirilebilir.

Benzer bir yeniden konumlanma arayışı Halbusi için de geçerlidir. Nitekim Halbusi, Ekim 2024'te Bağdat'taki Reşit Otel'de gerçekleştirilen ve kamuoyuna yansımaya görüşmelerde KYB'nin adayı Rebvar Taha'nın vali olarak seçilmesinde rol oynayan aktörlerden biriydi. Aradan geçen sürede Kerkük Valiliği'nin bu kez Türkmenlere bırakılması yönündeki politika değişimini yalnızca yerel dinamiklerle açıklamak yeterli olmayacaktır. İran'ın bölgesel etkisindeki aşınma, Körfez ile ilişkilerin artan önemi ve Türkiye'nin Irak'ta izlediği çok taraflı diplomatik yaklaşım gibi unsurlar, Halbusi'nin tıpkı Talabani gibi hem Bağdat'ta hem de Kerkük'te yeniden konumlanmasını beraberinde getirmiştir.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, Kerkük'teki valilik seçimi yalnızca yerel bir siyasi gelişme olarak değil, Bağdat'ta şekillenen güç dengelerinin sahaya yansımaları olarak okunmalıdır. Ateşkes sonrası hızlanan siyasi süreç, ittifakların yeniden tanımlandığı ve aktörlerin konumlarını güncellediği bir zemin yaratmış; bu zemin de Kerkük gibi hassas vilayetlerde somut sonuçlar üretmiştir. Halbusi ve Talabani ekseninde şekillenen iş birliği, KDP'nin dışarda kaldığı ve farklı bileşenlerin ortaklaştığı bir tablo ortaya çıkarırken, bu durum aynı zamanda Irak siyasetinde daha geniş bir dönüşümün işaretlerini de barındırmaktadır. Dolayısıyla Kerkük, yalnızca yerel dengelemin değil; bölgesel gelişmelerin ve Bağdat merkezli ittifakların yön verdiği daha büyük bir siyasi yeniden yapılanmanın yansımaları olarak öne çıkmaktadır. ■

Kerkük'teki valilik seçimi yalnızca yerel bir siyasi gelişme olarak değil, Bağdat'ta şekillenen güç dengelerinin sahaya yansımaları olarak okunmalıdır. Ateşkes sonrası hızlanan siyasi süreç, ittifakların yeniden tanımlandığı ve aktörlerin konumlarını güncellediği bir zemin yaratmış; bu zemin de Kerkük gibi hassas vilayetlerde somut sonuçlar üretmiştir.

MEHMET SEMAN AĞA'NIN KERKÜK VALİSİ SEÇİLMESİNİN TÜRKMENLERE YANSIMALARI

Mehmet Nejdet Bozok
Araştırmacı

Kerkük'te yerel yönetim dengeleri, dönüşümlü valilik mekanizması çerçevesinde yeniden şekillenmektedir. Bu kapsamda Irak Türkmen Cephesi (ITC) Genel Başkanı Mehmet Seman Ağa'nın valilik görevini Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) üyesi Rebvar Taha'dan devralması; Kürtler, Türkmenler ve Araplar arasında öngörülen dönüşümlü yönetim modelinin bir yansımasıdır. 16 üyeli Kerkük Vilayet Meclisinin iki Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) üyesi, Kerkük valisinin seçileceği oturumu boykot etmiştir. 14 üyenin katılımıyla gerçekleştirilen oylamada Mehmet Seman Ağa vali olarak seçilmiştir. Türkmenle-

rin yerel yönetim başkanlığını üstlenmesiyle birlikte Rebvar Taha birinci vali yardımcısı, İbrahim Timimi'nin ise ikinci vali yardımcısı olarak görevlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

KERKÜK'TE EŞİT PAYLAŞIM MODELİ

2003 yılından bu yana Türkmen siyasi aktörler, Kerkük'te valilik başta olmak üzere üst düzey kamu görevleri ve idari pozisyonlarda Türkmenler, Kürtler ve Araplar arasında yüzde 32'lik adil temsil esasına dayalı bir güç paylaşımı mekanizmasının uygulanmasını talep etmiştir. Söz konusu modelde ayrıca Hristiyan toplumu için yüzde 4'lük temsil ön-

2003 yılından bu yana Türkmen siyasi aktörler, Kerkük'te valilik başta olmak üzere üst düzey kamu görevleri ve idari pozisyonlarda Türkmenler, Kürtler ve Araplar arasında yüzde 32'lik adil temsil esasına dayalı bir güç paylaşımı mekanizmasının uygulanmasını talep etmiştir.

görülmektedir. Valiliğin Türkmenler tarafından üstlenilmesi durumunda ise iki yardımcılı yapıda bir yardımcının Kürt, diğerinin Arap olması, vilayet meclisi başkanlığının Araplara verilmesi ve yardımcılarının Kürt ve Türkmenlerden oluşması şeklinde bir idari denge hedeflenmektedir. Benzer şekilde genel müdürlükler ve diğer kritik kamu pozisyonlarında eşit temsile dayalı dengeli biçimde dağıtılması öngörülmektedir.

Türkmenlerin önerdiği modele KYB, mesafeli yaklaşmış ve mevcut siyasi ağırlığını seçim sonuçlarına dayandırarak idari pozisyonlarda etkinliğini sürdürmüştür. Buna karşılık Türkmenler ve Arap gruplar, seçim süreçlerinde çeşitli usulsüzlük iddialarının bulunduğu ileri sürerek mevcut temsil dengesinin tartışmalı olduğunu ifade etmektedir. Bu çerçevede yüzde 32 temsil mekanizmasının en önemli ayağını oluşturan dönüşümlü valilik süreci için ITC başkanının valilik görevine seçilmesi, kritik bir eşiktir. Ayrıca bu modelin zamanla kurumsallaşarak Kerkük'te adil temsil ve ortak yönetim anlayışının kalıcı bir yapıya kavuşturulması açısından da önemli bir zemin oluşturmaktadır.

ITC ve Birleşik Irak Türkmenleri Cephesi Listesi (BITCL) bünyesindeki siyasi partiler ile

KYB arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve özellikle valilik seçimi örneğinde olduğu gibi uzlaşa sağlanması, Kerkük'te yeni siyasi ve idari fırsatların oluşmasına zemin hazırlayacaktır. Kerkük'te milletvekili, vilayet meclisi üyesi ve üst düzey kamu makamlarında önemli bir temsil gücüne sahip olan KYB ile karşılıklı çıkar dengesi çerçevesinde yapıcı ilişkilerin sürdürülmesi rasyonel ve işlevsel bir yaklaşım olabilir. Bu süreçte KYB'nin tarihsel siyasi rakibi konumundaki KDP ile ilişkilerde olası gerilimlerin önüne geçilmesi ve gerektiğinde iki taraf arasında yapıcı diyalog veya arabuluculuk mekanizmalarının işletilmesi de önem arz etmektedir. Benzer şekilde Arap siyasi gruplarla ilişkilerde de yapıcı ve kapsayıcı bir diyalog dili benimsenerek Türkmen siyasi aktörlerin sürece öncülük etmesi, Kerkük'te ortak yönetim anlayışının güçlendirilmesi açısından kritik bir rol oynayacaktır.

VALİ SEÇİMİNİN TÜRKMENLERE YANSIMASI

Türkmenler açısından Türkmen vali seçilmesinin çok yönlü sonuçları olacaktır. Toplumsal motivasyon yönü, en önemli unsur olarak sıralanabilir. Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı Kerkük'te, bir asrı aş-

kın süredir dışlandıkları valilik makamına ITC başkanının seçilmesi, ITC başta olmak üzere Türkmen kuruluşlarına olumlu ve umut verici bir katkı sunabilir. Uzun siyasi uğraşlar verme potansiyeline sahip Türkmen kuruluşlarının valilik hedefine ulaşması, Türkmenlerin oyun kurucu bir aktör olduklarını göstermiştir. Dolayısıyla valilik meselesinin en büyük kazananı nüfusunun altında temsile sahip olan Türkmen siyasi aktörleri olacaktır.

Bu gelişmenin bir diğer sonucu Mehmet Seman Ağa'nın vali olmasının yanı sıra ITC başkanı olmasıdır. Ağa'nın geniş yetkileri, Türkmen toplumunun daha geniş katmanları tarafından kolektif çalışmalara vesile olabilir. Ayrıca Türkmen toplumu nezdinde geçmiş dönemlerde yeterince karşılanamayan beklentiler bağlamında, ITC teşkilatından yetişen ve Türkmenlerin geçmiş yıllarda maruz kaldıkları haksızlıkları bilen Ağa'nın sorunların çözümüne yönelmesi kritik önem arz etmektedir. Dolayısıyla valilik görevinin ITC Başkanlığı ile birlikte yürütülmesi, Türkmen toplumunun farklı kesimleri arasında daha geniş kapsamlı bir kurumsal koordinasyon ve ortak çalışma imkânı doğurmaktadır.

ITC Başkanı Ağa'nın vali seçilmesi, Türkmen siyasi aktörlerin uzun soluklu çabalarının

yalnızca söylem düzeyinde değil, sonuç üreten ve karar süreçlerine etki eden bir siyasal kapasiteye dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Söz konusu durum, Türkmen siyasi yapılarının karar alıcı ve süreç yönlendirici bir pozisyona evrildiği yönünde bir değerlendirmeye de zemin hazırlamaktadır.

Bu süreç, aynı zamanda önemli bir sınama niteliği taşımaktadır. Özellikle güvenlik, elektrik, su ve yol gibi temel altyapı alanlarında alınacak kararlar ve başlatılacak kapsamlı çalışmalar, yeni yönetimin performansını doğrudan belirleyecektir. Bu çerçevede, altyapı projelerinde Irak ve Iraklıların dostu olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile iş birliği imkânlarının değerlendirilmesi de ele alınmalıdır. Bununla birlikte güvenlik alanında vilayetin istikrarını hedef alabilecek olası girişimlere karşı ilgili birimlerin azami hassasiyet göstermesi büyük önem arz etmektedir. Diğer yandan yeni dönem Kerkük Valiliği makamının herhangi bir ayırım gözetmeksizin tüm toplumsal kesimlere eşit ve kapsayıcı bir yaklaşım sergilemesi, yönetimin meşruiyeti açısından belirleyici olacaktır. Nitekim Kerkük Valisi Mehmet Seman Ağa'nın göreve başlamasının ardından yaptığı konuşmada, kendisini belirli bir kesimin temsilcisi olarak değil, şehrin tüm unsurlarına hizmet

Bu gelişmenin bir diğer sonucu Mehmet Seman Ağa'nın vali olmasının yanı sıra ITC başkanı olmasıdır. Ağa'nın geniş yetkileri, Türkmen toplumunun daha geniş katmanları tarafından kolektif çalışmalara vesile olabilir.

eden bir kamu görevlisi olarak tanımlaması ve ortak yönetim anlayışına vurgu yapması bu yaklaşımın açık bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, Türkmen toplumu ve siyasi aktörlere düşen temel sorumluluk,

sürecin sağlıklı ilerlemesine katkı sunmak, yapıcı bir tutum sergilemek ve yönetim sürecini zayıflatabilecek söylem ve eylemlerden kaçınarak kurumsal istikrarın desteklenmesine katkıda bulunmaktır. ■

DÖNÜŞÜMLÜ VALİLİK MODELİ İLE TÜRKMEN VALİ KERKÜK'E İSTİKRAR GETİREBİLİR

Feyzullah Tuna Aygün
ORSAM Irak Çalışmaları Koordinatörü

Kerkük, Irak siyasetinin en hassas fay hatlarının kesiştiği bir vilayet olarak, demografik çeşitliliği ve tartışmalı idari statüsü nedeniyle istikrar üretimi açısından özel bir konuma sahiptir. 2003 sonrasında şekillenen güç paylaşımı pratikleri, temsil ile demografi arasındaki uyumsuzluğu derinleştirmiş ve yerel yönetimi kalıcı bir rekabet alanına dönüştürmüştür. Bu rekabet alanı ise 16 Nisan 2026 tarihinde Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Mehmet Seman Ağa'nın Kürdistan Yurtseverler Birliği ve Arap üyelerin desteği ile vali seçilmesi değişmeye başlamıştır. Dolayısıyla Türkmen bir valinin göreve gelmesi, bir görev değişiminin ötesinde dönüşümlü valilik modeli üzerinden kurumsallaşabilecek yeni bir güç paylaşımı yaklaşımının

parçası olarak alınabilir. Bu çerçevede Türkmen bir valinin olması, Kerkük'te daha kapsayıcı bir yönetim pratiği ve buna bağlı olarak daha sürdürülebilir bir istikrar zemini üretebilir.

KERKÜK'ÜN DENGESİ

Kerkük, farklı etnik ve mezhepsel kimliklerin bir arada bulunduğu yapısı nedeniyle sıklıkla Irak'ın bir minyatürü olarak tanımlanmaktadır. Vilayet, Türkmenler, Kürtler ve Araplar başta olmak üzere çok katmanlı bir toplumsal kompozisyona sahiptir. Aynı zamanda Kerkük, Irak Anayasasının 140. maddesi kapsamında idari statüsü belirlenmemiş bir vilayettir. Dolayısıyla Kerkük'te yerel yönetim, yalnızca idari bir mekanizma ol-

Ekim sonrasında bölgesel gerilimin artmasıyla birlikte Irak üzerindeki dış baskı belirgin biçimde yükselmiştir. 28 Şubat'ta başlayan savaşın ardından ise bu baskı daha karmaşık bir nitelik kazanmış ve Irak, çatışmanın iki tarafı açısından da dolaylı bir rekabet alanına dönüşmüştür.

manın ötesinde hassas bir güç paylaşım alanı olarak ortaya çıkmaktadır. 2003 sonrasında oluşan siyasi düzende bu denge belirgin biçimde Kürtler lehine şekillenmiştir. Kürt aktörler yaklaşık 16 yıl boyunca valilik makamını elinde tutmuştur. 2017 sonrası dönemde ise Arapların yaklaşık 7 yıl süren vekâleten yönetimi söz konusu olmuştur. Buna karşın Türkmenler, Mehmet Seman Ağa'ya kadar bu görevi üstlenmemiştir.

Kerkük'ün demografik yapısına ilişkin en güvenilir referanslardan biri olan 1957 Irak genel nüfus sayımı, vilayet merkezinde Türkmenlerin yüzde 37, Kürtlerin yüzde 33 ve Arapların yüzde 22 oranında olduğunu göstermektedir. Ancak sonraki on yıllarda yaşanan demografik değişim projeleri, göç hareketleri, güvenlik dinamikleri ve siyasi müdahaleler nedeniyle bu oranlar bugüne doğrudan yansımamıştır. Güncel durumda Türkmen, Kürt ve Arap nüfusunun birbirine daha yakın olduğu, dolayısıyla daha dengeli bir dağılımın olduğu söylenebilir. Bu durum, nüfus ile siyasi temsil arasındaki uyumsuzluğu daha görünür hale getirmektedir.

Bu çerçevede valilik makamının Türkmenlere geçmesi, valilikteki görev değişimi olmanın ötesinde temsil den-

gesizliğinin kısmen onarılmasına yönelik bir adım olarak okunmalıdır. Türkmenlerin yönetimde yer alması, vilayet düzeyinde daha kapsayıcı bir siyasal yapı oluşturma potansiyeli taşımakta ve farklı gruplar arasında daha dengeli bir güç paylaşımına zemin hazırlamaktadır.

TÜRKMEN VALİ NEDEN SEÇİLDİ?

7 Ekim sonrasında bölgesel gerilimin artmasıyla birlikte Irak üzerindeki dış baskı belirgin biçimde yükselmiştir. 28 Şubat'ta başlayan savaşın ardından ise bu baskı daha karmaşık bir nitelik kazanmış ve Irak, çatışmanın iki tarafı açısından da dolaylı bir rekabet alanına dönüşmüştür. Hatta Irak'taki farklı hedefler savaşın farklı kampları tarafından askeri olarak vurulmuştur. Bu durum, Irak'taki siyasi aktörlerin pozisyonlarını yeniden kalibre etmeye zorlamıştır. Bazı aktörler merkeze yaklaşırken bazıları daha otonom bir çizgiye yönelmiştir. Siyaset içinde yer alıp milis varlığı olmayan aktörler buradaki merkeze yaklaşma trendini temsil ederken milis varlıkları üzerinden siyasete giren grupların bir kısmı otonomlaşmıştır. Bu süreçte özellikle merkeze yaklaşan aktörler açısından dengeli ve gerilimi minimize eden bir si-

yaset izlemek öncelik haline gelmiştir. Dolayısıyla Irak'ta merkezi eğilimleri temsil eden siyasi aktörler sorunların çözülmesi, iş birliği ve uzlaşi zeminini savunmaya başlamıştır.

Kerkük özelinde bu eğilim, yerel düzeyde daha kapsayıcı ve dengeleyici bir yönetim arayışını beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda Kürt siyasi hareketi içinde önemli bir aktör olan KYB'nin ITC'yi desteklemesi, taktiksel bir tercih olmanın dışında değişen bölgesel ve ulusal dengelere verilen bir yanıt olarak değerlendirilebilir. Bu destek, Kerkük'te daha az kutuplaştırıcı ve daha dengeli bir yönetim formülüne yönelimin göstergesi olmuştur. Dolayısıyla KYB, 2023 yılında yapılan Irak Vilayet Meclisi Seçimlerinin ardından dönemin ITC Başkanı Hasan Turan'ın öne sürdüğü dönüşümlü valilik modelini destekleyen bir pozisyona geçmiştir. Zira Turan'ın öne sürdüğü bu model, Türkmenler tarafından daha önce de dile getirilmiştir. Bu bağlamda Turan'ın önerisinin de Türkmen siyasi birikiminin bir yansıması olarak okunabilir.

Bu bağlamda Türkmenlerin ve ITC'nin geçmiş dönem ve halihazırdaki kadrolarının on yıllar süren siyasi girişimleri, uygun konjonktür ile birleşince valilik seçimi Ağa'nın lehine sonuçlanmıştır. Bu nedenle

Türkmenler adına ortaya çıkan kazanım, 2003 sonrasında geçen yaklaşık 23 yıl boyunca Türkmenlerin valilik makamında temsil edilmemiş nedeniyle seçimin önemini artırmaktadır. Bu seçim, mevcut siyasi konjonktürden etkilenmesine ek olarak aynı zamanda vilayetteki güç dengesinin yeniden tesis edilmesine yönelik bir adım olarak görülmelidir. Bu çerçevede Türkmen valinin seçilmesi, Kerkük'te daha dengeli bir yönetim yapısının oluşturulmasına yönelik bir eşik olarak değerlendirilebilir. Zira yönetimden dışlanan Türkmenlerin tekrar yönetimde olması ve valilik görevini üstlenmesi Türkmenler açısından son derece önemli bir gelişmedir.

Türkmen vali Kerkük'e istikrar getirebilir

Kerkük'te Türkmen valinin göreve gelmesi, Kerkük'te uzun süredir tartışılan güç paylaşımı meselesine yeni bir model üzerinden yaklaşılmasının mümkün olduğunu göstermiştir. Özellikle dönüşümlü valilik modelinin kabul görmesi, vilayette farklı etnik ve siyasi aktörler arasında daha kurumsallaşmış bir ortak yönetim kültürünün oluşmasına zemin hazırlayabilir. Bu model, valiliğin tek bir grubun kontrolünde kalmasını engelleyerek güç devrini öngörülebilir ve müzakereye açık bir çerçeveye oturtmaktadır.

Kerkük'te Türkmen valinin göreve gelmesi, Kerkük'te uzun süredir tartışılan güç paylaşımı meselesine yeni bir model üzerinden yaklaşılmasının mümkün olduğunu göstermiştir. Özellikle dönüşümlü valilik modelinin kabul görmesi, vilayette farklı etnik ve siyasi aktörler arasında daha kurumsallaşmış bir ortak yönetim kültürünün oluşmasına zemin hazırlayabilir.

Kerkük'te valiliğin Türkmenlere geçmesi; tarihsel temsil dengesizliği, değişen bölgesel konjonktür ve yerel aktörlerin uzlaşma arayışı bağlamında anlam kazanmaktadır. Dönüşümlü valilik modelinin benimsenmesi, farklı kimliklerin yönetime katılımını kurumsal bir çerçeveye oturtarak rekabeti yönetilebilir kılma potansiyeli taşımaktadır.

Dönüşümlü valilik yaklaşımı, filen Türkmen, Kürt ve Arap aktörlerin birlikte yer aldığı bir "Kerkük'ü Yönetme İttifakı"nın ortaya çıkmasına işaret etmektedir. Bağdat siyasetinde uygulanan "Devletin İdaresi Koalisyonu" modeli ile benzeşen bu durum, valilik makamını elinde bulunduran grupların da filen yönetimi üstlenen koalisyon içinde yer almasına dayanmaktadır. Dolayısıyla bu ittifakın tüm bileşenleri kapsayıcı bir şekilde işlemesi, vilayette uzun süredir var olan rekabet ve güvensizlik zeminini kademeli olarak işbirliği zeminine dönüştürebilir. Bu durum, özellikle yerel yönetim kararlarının daha geniş bir mutabakatla alınmasını sağlayarak gerilim üretme kapasitesini sınırlandırabilir.

Diğer yandan Türkmenlerin ilk kez valilik görevini üstlenmesi, yalnızca kurumsal değil aynı zamanda algısal düzeyde de bir kırılmaya neden olmuştur. Bu gelişme, Kerkük'te yeni bir başlangıç algısını güçlendirerek geçmiş dönemlere ait dışlanmışlık ve rekabet duygularının yumuşamasına katkı sağlayabilir. Bu tür sembolik eşikler, çok kimlikli ve çatışma geçmişine sahip toplumlarda toplumsal travmaların aşılması ve daha istikrarlı bir siyasal ortamın oluşması açısından önemli bir işlev görebilir. Bu

çerçevede Türkmen valinin göreve gelmesi; kapsayıcı yönetim, güç paylaşımı ve algı düzeyinde normalleşme üzerinden Kerkük'te istikrar üretme potansiyeli taşıyan bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak Kerkük'te valiliğin Türkmenlere geçmesi; tarihsel temsil dengesizliği, değişen bölgesel konjonktür ve yerel aktörlerin uzlaşma arayışı bağlamında anlam kazanmaktadır. Dönüşümlü valilik modelinin benimsenmesi, farklı kimliklerin yönetime katılımını kurumsal bir çerçeveye oturtarak rekabeti yönetilebilir kılma potansiyeli taşımaktadır. Bu durum, karar alma süreçlerinde daha geniş mutabakatların oluşmasına katkı sağlayabilir ve güvenlik ile yönetim alanlarında koordinasyonu güçlendirebilir. Dolayısıyla Türkmen bir valinin seçilmesi, Kerkük'te kapsayıcı yönetim ve algısal normalleşme üzerinden istikrar üretme kapasitesine sahip bir eşiktir. ■

KERKÜK'TE VALİ DEĞİŞİMİ VE YEREL KALKINMA DİNAMİKLERİ

Selçuk Bacalan

Dr., ORSAM Türkmen Çalışmaları Kıdemli Uzmanı

Kerkük, Irak'ın enerji haritasında stratejik öneme sahip ve ülkenin etnik, mezhepsel ve siyasal dengelerinin yoğun şekilde kesiştiği kırılgan bir merkezdir. Bu nedenle Kerkük'te yaşanan her idari değişim, yerel bir görev devrinin ötesinde Irak'ın genel siyasi mimarisine ve bölgesel güç dengelerine dair önemli ipuçları barındırmaktadır. Özellikle son dönemde derinleşen ekonomik kriz, Irak federal bütçesinin tıkanması ve merkezi yönetimin yeniden şekillenme süreciyle birlikte değerlendirildiğinde Kerkük'te valiliğin el değiştirmesi yeni bir yönetim anlayışının, yeni bir güç dağılımının ve potansiyel bir kalkınma modelinin habercisi olarak okunmalıdır. Bu

bağlamda Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Mehmet Seman Ağa'nın vali seçilmesi ile Kerkük, vilayetin gelecekte nasıl yönetileceğine dair bir deneme sahası niteliği taşımaktadır.

Irak'ta son yıllarda siyasi uzlaşmazlıklar, petrol gelirlerinin paylaşılması konusunda Bağdat ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) arasındaki anlaşmazlık, yüksek kamu harcamaları ve yolsuzluğun birleşmesiyle yaşanan çok katmanlı krizler, siyasal yapının yanı sıra ekonomik ve toplumsal dengeleri de derinden etkilemiştir. Bu krizlerin en belirgin yansımalarından biri, federal bütçe süreçlerinde yaşanan aksaklıklar ve bunun yerel yönetimler üzerindeki doğrudan etkileridir. Irak'ta

Irak'ı kapsayan genel kalkınma manzarasının en dikkat çekici yansımalarından biri, stratejik ve ekonomik açıdan kritik bir konuma sahip olan Kerkük'te görülmüştür. Yeraltı kaynakları bakımından Irak'ın en zengin vilayetlerinden biri olan Kerkük, yüksek bir ekonomik potansiyele sahip olmasına rağmen bütçe eksikliği nedeniyle bu potansiyelini pratiğe dönüştürememiştir.

özellikle 2024 yılında onaylanan son federal bütçenin ardından 2025 yılı bütçe revizyonunun çeşitli siyasi ve mali nedenlerle yürürlüğe girememesi, Irak genelinde ciddi bir mali darboğaz yaratmıştır. Bu durum, 2025 yılı ve 2026'nın ilk çeyreğinde vilayet düzeyindeki yönetimlerin kalkınma projelerini durma noktasına getirmiş, kamu hizmetlerinde aksamlara yol açmış ve toplumsal refahı doğrudan etkilemiştir.

KERKÜK'TE KALKINMA SORUNLARI

Irak'ı kapsayan genel kalkınma manzarasının en dikkat çekici yansımalarından biri, stratejik ve ekonomik açıdan kritik bir konuma sahip olan Kerkük'te görülmüştür. Yeraltı kaynakları bakımından Irak'ın en zengin vilayetlerinden biri olan Kerkük, yüksek bir ekonomik potansiyele sahip olmasına rağmen bütçe eksikliği nedeniyle bu potansiyelini pratiğe dönüştürememiştir. Özellikle kamu istihdamı alanında yaşanan daralma, genç nüfus üzerinde ciddi bir baskı oluşturmuştur. Nitekim yaklaşık 7 bin mezunun sözleşmeli kadrolardan mahrum kalması, yalnızca ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda sosyal huzuru tehdit eden bir gelişme olarak öne çıkmıştır.

Kerkük'te ekonomik ve sosyal darboğazın ortasında

önemli bir siyasi değişim yaşanmıştır. Dönüşümlü valilik modeli çerçevesinde 16 Nisan 2026 tarihinde gerçekleştirilen değişimle birlikte Kürt kökenli valinin yerine Türkmen bir valinin seçilmesi, yalnızca yerel bir idari değişiklik olarak okunmalıdır. Bu değişiklik, aynı zamanda Irak siyasetindeki daha geniş ölçekli dönüşümlerin bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Bu değişimin zamanlaması özellikle dikkat çekmektedir. Zira Kerkük'teki valilik değişimi, Irak'ta cumhurbaşkanının seçildiği döneme denk gelmiştir. Irak Anayasası'na göre cumhurbaşkanının seçilmesinden itibaren 15 gün içerisinde en büyük parlamenter blok tarafından başbakan adayının belirlenmesi gerekmektedir. Bu süreç, yürütme organının yeniden şekillenmesi açısından kritik bir eşiiktir. Dolayısıyla Kerkük'teki valilik değişimi, yalnızca yerel bir uzlaşma sonucu değil, aynı zamanda merkezi hükümetin yeniden inşa süreciyle paralel ilerleyen bir siyasi düzenlemenin parçası olarak okunmalıdır.

BAĞDAT VE ANKARA'NIN KERKÜK'TE KALKINMAYA ETKİSİ

Irak'ta başbakan seçilmesi, yalnızca siyasi istikrar açısından değil, aynı zamanda ekonomik toparlanma açısından da belir-

leyici olacaktır. Yaklaşık iki yıldır onaylanamayan federal bütçenin yeniden gündeme alınması ve yürürlüğe konulması, yeni hükümetin en öncelikli konularından biri olacaktır. Özellikle 2025 ve 2026 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanacak bir bütçenin kabul edilmesi, vilayetlerin merkezi yönetimden alacakları payların yeniden dağıtılmasını sağlayacaktır. Kerkük özelinde değerlendirildiğinde, bu gelişme son derece kritik bir anlam taşımaktadır. Zira mevcut durumda vilayet, petrol gelirlerine rağmen sınırlı bir bütçeyle yönetilmekte ve bu durum altyapı yatırımlarını, kamu hizmetlerini ve kalkınma projelerini ciddi şekilde kısıtlamaktadır. Yeni bütçenin onaylanmasıyla birlikte Kerkük'ün hem merkezi bütçeden daha fazla pay alması hem de yerel kalkınma projelerini hızlandırması mümkün hale gelecektir.

Türkmen bir valinin göreve gelmesi ise bu süreci yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyo-politik bir boyuta da taşımaktadır. Kerkük'te Türkmenlerin tarihsel olarak sınırlı düzeyde üst düzey idari görevlerde yer alabildiği düşünüldüğünde, bu gelişme sembolik olduğu kadar pratik sonuçlar doğurma potansiyeline de sahiptir. Özellikle bütçe dağılımı ve yatırım öncelikleri açısından Türkmenlerin daha görünür ve

etkili bir rol üstlenmesi beklenebilir. Bu noktada Türkiye faktörü de göz ardı edilmemelidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin uzun yıllardır Irak Türkmenlerine verdiği siyasi ve kültürel destek, bu yeni dönemde daha somut ekonomik ve kurumsal iş birliklerine dönüşebilir. Türkmen bir ismin Kerkük valiliğine gelmesi, Türkiye'deki sivil toplum kuruluşları, belediyeler ve çeşitli kamu kurumlarının Kerkük'teki kalkınma projelerine daha aktif şekilde dahil olmasının önünü açabilir. Bu durum, Türkiye-İrak ilişkilerinde dile getirilen "Türkmenlerin Türkiye ve Irak arasında bir köprü" olduğu söylemini teorik bir çerçeveden çıkararak pratik bir iş birliği modeline dönüştürebilir. Özellikle ticaret, altyapı, eğitim ve sağlık alanlarında geliştirilecek projeler, iki ülke arasındaki ekonomik entegrasyonu artırabilir. Daha da önemlisi, bu iş birlikleri Kerkük'ün yerel kalkınmasına doğrudan katkı sağlayarak bölgedeki istikrarı güçlendirebilir.

Yeni dönemde Kerkük'te öncelikli yatırım alanlarının çeşitlenmesi beklenmektedir. Sağlık altyapısının güçlendirilmesi, yeni hastanelerin ve sağlık merkezlerinin inşa edilmesi, eğitim kurumlarının artırılması ve modernize edilmesi, genç nüfusun istihdam edilebilirliğini artıracak mesleki eğitim programlarının hayata geçirilmesi bu alanların

Türkiye Cumhuriyeti'nin uzun yıllardır Irak Türkmenlerine verdiği siyasi ve kültürel destek, bu yeni dönemde daha somut ekonomik ve kurumsal iş birliklerine dönüşebilir. Türkmen bir ismin Kerkük valiliğine gelmesi, Türkiye'deki sivil toplum kuruluşları, belediyeler ve çeşitli kamu kurumlarının Kerkük'teki kalkınma projelerine daha aktif şekilde dahil olmasının önünü açabilir.

Kerkük'te başlayan yeni vali dönemi, yalnızca idari bir değişim olarak değil, aynı zamanda çok boyutlu bir dönüşüm süreci olarak değerlendirilmelidir. Irak'ta merkezi hükümetin kurulmasıyla birlikte bütçe krizinin aşılması, yerel yönetimlerle merkezi yönetim arasında etkin bir koordinasyon sağlanmasına yol açabilir.

başında gelmektedir. Aynı zamanda petrol zengini bir vilayet olan Kerkük'te rafineri kapasitesinin artırılması ve enerji sektöründe katma değer üreten yatırımların teşvik edilmesi, ekonomik kalkınmanın temel dinamiklerinden biri olabilir.

Sonuç olarak Kerkük'te başlayan yeni vali dönemi, yalnızca idari bir değişim olarak değil, aynı zamanda çok boyutlu bir dönüşüm süreci olarak değerlendirilmelidir. Irak'ta merkezi hükümetin kurulmasıyla birlikte bütçe krizinin aşılması, yerel yönetimlerle merkezi yönetim arasında etkin bir koordinasyon sağlanmasına yol açabilir. Ayrıca uluslararası ve bölgesel iş birlikleri sayesinde Kerkük; kısa vadede toparlanma, orta vadede kalkınma ve uzun vadede ise bölgesel bir cazibe merkezi haline gelebilir.

Daha geniş bir perspektiften bakıldığında ise bu modelin Irak geneline örnek teşkil etme potansiyeli bulunmaktadır. Uzun yıllar savaş, terör ve siyasi istikrarsızlıkla mücadele eden Irak toplumunun artık çatışma eksenli bir gündemden uzaklaşarak kalkınma, refah ve ortak yaşam üzerine odaklanması mümkündür. Kerkük'te uygulanacak kapsayıcı ve dengeli bir yönetim modeli, farklı etnik ve mezhepsel grupların bir arada barış içinde yaşayabileceğini gösteren somut bir ör-

nek oluşturabilir. Kerkük'te yeni dönemin başarıya ulaşması ise büyük ölçüde siyasi irade, ekonomik planlama ve toplumsal uzlaşının ne ölçüde sağlanacağına bağlı olacaktır. Eğer bu üç unsur dengeli bir şekilde bir araya getirilebilirse, Kerkük yalnızca Irak'ın değil, bölgenin de yükselen merkezlerinden biri haline gelebilir. ■

K E R K Ü K
KARDEŞLİĞİN
SEMBOLÜDÜR

كردستان
كردستان
كردستان

كەرکووک
نیشانهی
برایه تییه

کركوك
رمز
الاخوة

KERKÜK VALİSİNİN YETKİLERİ VE ÖZEL SORUMLULUKLARINA İLİŞKİN HUKUKİ BAKIŞ

Firas Ağa

Kuzey Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi

Y

erel yönetim, modern devlet inşasının temel taşlarından biridir ve merkezi otorite ile yerel yönetim birimleri arasında idari işlevlerin dağıtılması yoluyla dengeli kalkınmayı sağlamada ve yerel toplulukların ihtiyaçlarını karşılamada çok önemli bir rol oynamaktadır. 2005 Irak Anayasası'nda bu yaklaşımı açıkça kabul edilmiş, idari ademimerkeziyetçi ilkesini benimsemiş ve bölgesel olarak örgütlenmemiş vilayetlere hukuki statü, idari ve mali bağımsızlık tanıyarak, federal devlet çerçevesinde yerel işlerini yönetmelerini sağlamıştır.

Bu bağlamda vali, vilayetteki en yüksek yürütme otoritesi olarak kamu politikalarının uygulanması, kamu kurumlarının yönetimi ile idari ve hizmet süreçlerinin sorunsuz işleyişinin sağlanmasından doğrudan sorumlu olması nedeniyle yerel yönetim yapısında çok önemli bir rol oynamaktadır. Federe bölgelere dahil edilmemiş vilayetlerle ilgili 2008 tarihli 21 sayılı Kanun'un tadil edilmesi, bu pozisyonu düzenleyerek sorumluluklarını ve federal hükümet ile vilayet meclisi arasındaki ilişkisini tanımlamaktadır. Bu düzenle-

2005 Irak Anayasası'nın, valilik makamı için net bir yasal çerçeve oluşturduğu ve valiye vilayetin işlerini yönetmede kilit bir yürütme yetkisi tanıdığı açıktır.

me, yerel özerklik ile merkezi otorite arasında bir dengeye dayalı idari sistemin doğasını yansıtmaktadır.

Ancak Kerkük Valiliği'nin kendine özgü siyasi ve idari özellikleri göz önüne alındığında, bu pozisyonun önemi daha da belirgin hale gelmektedir. Farklı kimliklerin bir arada yaşadığı Kerkük'ün ekonomik yapısı, başta petrol olmak üzere büyük oranda doğal kaynaklara bağlıdır. Bu durum, valinin görevlerini daha karmaşık hale getirerek salt idari yönetimin ötesine geçip sosyal dengeleri yönetmeyi ve belirli siyasi ve güvenlik sorunlarını ele almayı da gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda çalışma, valinin yetkilerinin yasal çerçevesini incelemekte, özellikle Kerkük Valiliği'ndeki bu görevlerin kendine özgü niteliklerine odaklanmaktadır.

IRAK'TA VALİLİK MAKAMININ ANAYASAL TEMELİ

Irak'taki vilayet yapılanması anayasal bir temele dayanmaktadır. Bu temel, 2005 Irak Anayasası'nda federal hükümet ile yerel yönetim birimleri arasındaki ilişkiyi düzenleyen genel çerçeve olarak yer alan idari ademimerkeziyetçilik ilkesidir. Anayasa'nın 122. maddesinin 2. fıkrası, bir bölgeye bağlı olmayan vilayetlere "idari

ademimerkeziyetçilik ilkesine uygun olarak işlerini yönetmelerini sağlayacak geniş idari ve mali yetkiler verildiğini ve bunun kanunla düzenleneceğini" hükme bağlamaktadır.

Irak hukuku kapsamında, yetkilerin federal otorite ile valilikler arasında dağıtılmasına yönelik bir adım atılmıştır. Bu çerçevede tüm yetkiler, federal hükümetin elinde toplanmamış; bunun yerine başta vali olmak üzere yerel yönetimlere, valilik sınırları içindeki kamu işlerinin yönetiminde temel bir rol verilmiştir. Anayasanın 122. maddesi de valiliklere kendi işlerini yönetmede geniş yetkiler tanımakta ve Irak'taki yerel yönetim sisteminin anayasal temelini oluşturmaktadır.

2005 Irak Anayasası'nın 122. maddesinin 1. fıkrası, valiliklerin devletin hiyerarşik idari yapısını yansıtan bir dizi ilçe, nahiye ve köyden oluştuğunu belirtmektedir. Aynı maddenin 3. fıkrası ise valinin vilayetteki en yüksek yürütme organı olduğunu ve kendisine yasal olarak verilen yetkileri kullandığını ifade etmektedir. Dolayısıyla vali, 2. fıkra uyarınca anayasal olarak kendisine tanınan idari ve mali bağımsızlık çerçevesinde vilayetin işlerini yönetirken federal sistemin bir parçası olarak kalmakta ve kanun hükümlerine tabi olmaktadır.

Öte yandan, Anayasanın 116. maddesi, Irak'taki federal sistemin bir başkent, bölgeler ve merkezi olmayan vilayetlerden oluştuğunu belirtmektedir. Bu durum, valiliklerin idari yapı içerisindeki önemini pekiştirmektedir. Bunların arasında Kerkük de yer almaktadır. Vilayetler ise merkezi otoriteye mutlak bağlılık yerine, ademimerkeziyetçilik esasına dayalı bir idari sistemle yönetilmektedir.

Dolayısıyla 2005 Irak Anayasası'nın, valilik makamı için net bir yasal çerçeve oluşturduğu ve valiye vilayetin işlerini yönetmede kilit bir yürütme yetkisi tanıdığı açıktır. Bu, ulusal birlik ile yerel yönetimin gereklilikleri arasında bir denge kurmayı amaçlayan merkezi olmayan bir idari sistem içinde gerçekleştirilmektedir.

VALİNİN İDARİ YETKİLERİ

2005 Irak Anayasası'na göre vali, vilayetteki en yüksek yürütme organı olarak kamu hizmetlerinin sorunsuz ve verimli bir şekilde işlenmesini sağlamak amacıyla idari organları yönetmek, yerel müdürlükler ve kurumların çalışmalarını denetlemekle sorumludur. Bu görevler, kanuna uygun olarak ve federal yetkililerin asıl yetkilerine müdahale etmeden, vilayet sınırları içindeki bakanlık şubelerinin ve bakanlık dışı

kuruluşların çalışmalarını koordine etmeyi de kapsamaktadır.

2008 tarihli ve 21 sayılı Bölge Olarak Örgütlenmemiş Vilayetler Kanunu'nun değiştirilmiş hali, söz konusu yetkileri ayrıntılı bir şekilde düzenlemiş ve valiyi vilayetteki kamu kurumlarının işleyişini denetlemek, performanslarını takip etmek ve vilayet meclisinin kararlarını anayasa ve ilgili kanunlara aykırı olmamak koşuluyla uygulamakla yükümlü kılmıştır. Bu durum, valinin seçilmiş yerel yönetim organlarının gözetimine tabi olduğunu yansıtmaktadır (Madde 31/2, 4).

Ayrıca kanun, valiye insan kaynakları yönetimiyle ilgili idari yetkiler de tanımıştır. Yetkili müdürlüklerin aday göstermesi ve vilayet meclisi tarafından onaylanan personel planına uygun olarak, iş kademesinin beşinci ve altındaki kademelerdeki yerel çalışanları atamak için emir verme yetkisine sahiptir (Madde 31/7-1).

Vilayet meclisi tarafından hazırlanan yönetmeliklere uygun bir şekilde ve ilgili departmanlardan aday göstererek, üst düzey pozisyonlar hariç olmak üzere, dördüncü derece ve üzeri yerel çalışanları atama yetkisine de sahiptir. Bu durum, valinin vilayet içindeki kurumsal ve işlevsel yapının düzenlenmesindeki rolünü yansıtmaktadır (Madde 31/7-2).

Valinin idari sorumlulukları üç temel başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; idari işlerin denetlenmesi, personel yönetimi ve federal müdürlükler arasında koordinasyonun sağlanmasıdır.

Vali, bütçenin onaylanmasının ardından uygulanmasını denetlemek ve mali kaynakların hizmet ile kalkınma projelerine yönlendirilmesini sağlamak amacıyla kamu harcamalarını izlemekle sorumludur.

Valinin görev alanı, atama yetkisiyle sınırlı değildir. 2008 tarihli ve 21 sayılı Bölge Olarak Örgütlenmemiş Vilayetler Kanunu'nun 31/8. maddesi uyarınca vilayet meclisinin onayıyla valilikte çalışan personele karşı idari ve hukuki tedbirler alma yetkisini de kapsamaktadır. Bu bağlamda, bu tedbirlerin niteliği konusunda hukuki yorum farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Bir görüşe göre bunlar, 1991 tarihli ve 14 sayılı Devlet ve Kamu Sektörü Çalışanları Disiplin Kanunu'nun değişiklik yapılmış haline dayalı disiplin cezaları uygulanmasını ifade etmektedir. Buna karşılık diğer görüş, nakil ve atama gibi hizmetle ilgili konuları içeren idari tedbirler ile soruşturma komiteleri oluşturma ve disiplin yaptırımları uygulama ile ilgili hukuki tedbirler arasında ayırım yapılması gerektiğini savunmaktadır. Bu ikinci yaklaşım, yetki dağılımı ilkesiyle uyumlu olarak valinin bakanın yetkilerini kullanmasını engellediği için daha doğru görünmektedir.

Yukarıda özetlenen siyasi ve idari yapı doğrultusunda, valinin idari sorumlulukları üç temel başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; idari işlerin denetlenmesi, personel yönetimi ve federal müdürlükler arasında koordinasyonun sağlanmasıdır. Söz konusu sorumluluklar, vali-

liğin idari bağımsızlığı ile hukuki denetime tabi olması arasında bir denge kuran yasal bir çerçeve içinde yerine getirilmektedir.

VALİNİN YÜRÜTME YETKİLERİ

Valinin yürütme yetkileri, yerel yönetimdeki rolünün en belirgin yönlerinden biridir. Zira 2005 Irak Anayasası hükümlerine göre vali, vilayet sınırları içinde en yüksek yürütme organı olarak devletin genel politikalarının uygulanmasından sorumludur. Bu yetki; yürürlükteki kanun, yönetmelik ve talimatların uygulanmasını, ayrıca federal hükümetin yerel düzeydeki hedeflerine ulaşmasını içermektedir.

2008 tarihli ve 21 sayılı Bölge Olarak Örgütlenmemiş Vilayetler Kanunu'nun değiştirilmiş hali, bu yetkileri ayrıntılı biçimde düzenlemiştir. Valiyi federal hükümet tarafından belirlenen genel politikayı vilayet sınırları içinde uygulamakla (Madde 31/3) ve vilayet meclisinin kararlarını anayasa ve yürürlükteki kanunlara aykırı olmayacak şekilde uygulamakla (Madde 31/2) yükümlü kılmıştır.

Bu durum, valinin ikili bir yürütme işlevi üstlendiğini göstermektedir. Vali, bir yandan vilayet meclisi tarafından temsil edilen yerel yönetimin kararlarını uygularken, diğer yandan da devletin genel politikasını

uygulamakla yükümlüdür; bu da valiyi yerel ve federal düzeyler arasında denge kuran bir aktör konumuna getirmektedir.

Valinin yürütme alanındaki sorumlulukları, vilayetteki hizmet ve kalkınma projelerinin uygulanmasını denetlemeyi, kamu hizmetlerinin verimliliğini ve etkinliğini artırmak amacıyla yürütme organlarının performansını takip etmeyi de kapsamaktadır. Bu durum valinin, planlanan politikaların somut uygulamalara dönüşmesini sağlamaktan doğrudan sorumlu kişi olduğunu göstermektedir.

Bunun yanı sıra vali, konferanslarda, seminerlerde ve resmi toplantılarda vilayeti temsil etme yetkisine sahiptir. Ayrıca, kanun çerçevesinde valilik çalışanlarını görevlendirebilmesi, vilayetin resmî ilişkilerinin yönetiminde de önemli bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Yürütme yetkisi, kalkınma alanını da kapsamaktadır. Zira Irak hukuku, valiye Yüksek Öğretim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı ile koordinasyon içinde, valiliğin bütçe sınırları dahilinde ve vilayet meclisinin mutlak çoğunlukla onaylaması koşuluyla, vali tarafından vilayet sınırları içinde üniversiteler, kolejler ve enstitüler kurulmasına imkân tanımaktadır.

Dolayısıyla valinin yürütme yetkileri, yerel yönetim sistemindeki işlevinin temelini oluşturmaktadır. Bu yetkiler aracılığıyla vali, yasaların ve kamu politikalarının uygulanmasını sağlamakta, federal hükümetin kararları ile yerel yönetimin gereksinimleri arasında bütünleşme ve uyum olmasını sağladığı açıktır.

VALİNİN MALİ YETKİLERİ

Vali, vilayetin mali kaynaklarını yerel kalkınma taleplerini karşılamak ve kamu hizmetlerinin etkin biçimde işleyişini sağlamak için yönetmede çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu görev, valiliğin en yüksek yürütme yetkilisi olarak genel bütçeyi hazırlama ve uygulama yetkisinin kapsamına girmektedir.

2008 tarihli ve 21 sayılı, Bölge Olarak Örgütlenmemiş Vilayetler Kanunu'nun değiştirilmiş hali, söz konusu mali sorumlulukları açıkça belirtmekte ve valinin vilayetin genel bütçesini anayasal standartlara uygun olarak hazırlamasını ve görüşülüp onaylanması için vilayet meclisine sunmasını yetkilendirmektedir. Bu yetki, valinin mali planlamada ve vilayetin ihtiyaçlarına uygun harcama önceliklerini belirlemede temel rolünü ortaya koymaktadır.

Irak hukuku, valinin kamu düzeninin bozulmasını önlemeyi amaçlayan, önleyici ve düzenleyici nitelikte bir idari denetim işlevi görmesini amaçlamaktadır.

Vali, bütçenin onaylanmasının ardından uygulanmasını denetlemek ve mali kaynakların hizmet ile kalkınma projelerine yönlendirilmesini sağlamak amacıyla kamu harcamalarını izlemekle sorumludur. Dolayısıyla vali, kamu fonlarının yönetiminde şeffaflık ve verimlilik ilkelerine uyulmasını, israfın önlenmesini ve kaynakların en iyi şekilde kullanılmasını sağlamakla görevlidir.

Bu yetkilerden de anlaşılacağı üzere valinin mali sorumlulukları sadece bütçeyi hazırlamakla sınırlı değildir. Yerel kalkınmayı desteklemek, kamu kaynaklarının iyi yönetilmesini temin etmek, yasal çerçeve içinde mali kaynakları yönetmek ve harcamaları denetlemek valinin görevleri kapsamındadır.

VALİNİN DÜZENLEYİCİ YETKİLERİ

Valinin düzenleyici yetkileri, vilayet sınırları içinde güvenlik ve kamu düzeninin sağlanmasında haiz olduğu önem nedeniyle, yerel yönetim içinde en belirgin görev alanlarından birini oluşturmaktadır. İdari denetim, yetkili makam tarafından kamu düzenini üç bileşeniyle (kamu güvenliği, kamu sağlığı ve kamu huzuru) korumak için uygulanan prosedürler ve alınan önlemler bütünü anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda valiye bir dizi düzenleyici yetkiler de verilmiştir. Valinin vilayetin idari sınırları içinde işlenen suçları soruşturmak üzere güvenlik birimlerine emir verme yetkisi vardır. Soruşturma sonuçları ise yetkili adli makamlara iletilmektedir. Ayrıca vilayet meclisinin onayıyla belirlenmiş yasal prosedürlere uygun olarak polis karakolları kurma ve kapatma yetkisi de verilmiştir (Madde 31/9-2).

Vali, ordu birlikleri hariç olmak üzere vilayet sınırları içindeki güvenlik ve kamu dü-

zenini sağlamakla görevli yerel güvenlik güçleri ve kurumları üzerinde de doğrudan yetkiye sahiptir (Madde 31/10-1). Bu istisna, yerel ve merkezi yetkililer arasında yetkilerin dağıtılması ilkesinin bir uygulaması olup, devletin birliğini korumayı ve yetki çatışmalarını önlemeyi amaçlamaktadır.

Öte yandan kanun, yerel güvenlik hizmetlerinin görevlerini yerine getirememesi durumunda, gerekli desteği talep etmek üzere valinin konuyu İçişleri Bakanına sunmasına yetki vermektedir. Bu da güvenlik alanında yerel yönetim ile federal yönetim arasındaki ilişkinin tamamlayıcı niteliğini ortaya koymaktadır (Madde 31/10-2).

Irak hukuku, valinin kamu düzeninin bozulmasını önlemeyi amaçlayan, önleyici ve düzenleyici nitelikte bir idari denetim işlevi görmesini amaçlamaktadır. Bununla birlikte bu yetkiler, federal yargı yetkisini aşmalarını veya hukuka uygunluk ilkesini ihlal etmemelerini sağlayacak şekilde kesin yasal sınırlar içinde kullanılmaktadır.

Bu bağlamda valinin düzenleyici yetkileri, yerel güvenlik kurumlarını denetlemesi ve kamu düzeninin korunmasına yönelik gerekli önlemlerin alınması yoluyla, vilayet içerisinde güvenlik ve istikrarın sağlanmasında temel bir unsur niteliği taşımaktadır. Aynı zamanda bu yetkiler, güvenlik ihtiyaçları ile yetki paylaşımı ilkesini dengeleyen hukuki bir çerçeve içerisinde sunulmaktadır.

KERKÜK VALİSİNİN ÖZEL SORUMLULUKLARI

Kerkük valisinin sorumlulukları, vilayetin karmaşık siyasi ve toplumsal yapısı göz önüne alındığında, diğer Irak vilayetlerindeki valilik makamından belirli ölçüde farklılaşmaktadır. Kerkük, farklı kimliklerin bir arada

yaşadığı bir vilayettir. Bu durum, valiye geleneksel yerel yönetim görevlerinin yanı sıra, farklı topluluklar arasındaki dengeyi gözetme ve toplumsal istikrarı koruma sorumluluğunu da yüklemektedir.

Kerkük vilayetinin özel statüsü, özellikle 2005 Irak Anayasası'nın 140. maddesinde belirtilen tartışmalı bölgelerle ilgili anayasal çerçeveye de bağlıdır. Bu madde, valinin çalışmalarına özel bir hukuki boyut kazandırmakta ve valiyi sıradan yerel yönetimin kapsamının ötesine geçen, daha geniş siyasi ve ulusal dinamikleri de içeren hususları dikkate alarak hareket etmeye mecbur kılmaktadır.

Kerkük'ün özel statüsü, anayasal düzenlemelerle sınırlı kalmamakta, seçim mevzuatında da karşılık bulmaktadır. Parlamento, Vilayet ve İlçe Meclisleri Seçimleri hakkındaki 2023 tarihli 4 sayılı Kanun, Kerkük vilayetine özgü hükümler içermekte olup, bu hükümlerin 13. maddesi seçim sonuçlarından bağımsız olarak valiliğin tüm bileşenlerinin katılımını garanti eden adil temsil yoluyla güç paylaşımı ilkesini vurgulamaktadır. Bu yaklaşım, Irak yasama organının Kerkük'ün kendine özgü yapısının farkında olduğunu ve sadece sayısal çoğunluğa dayalı bir yönetim modeli yerine, farklı bileşenler

arasında denge ilkesini esas alan bir anlayışı benimsediğini göstermektedir.

Bu bağlamda, Kerkük valisinin görevi sadece yasaları uygulamak ve kamu tesislerini yönetmekle sınırlı olmayıp, siyasi ve sosyal dengeleri yönetmeyi, federal yetkililerle sürekli koordinasyon sağlamayı ve valilik içinde güvenlik ve idari istikrarı sağlamayı da kapsamaktadır.

Kerkük valisinin sorumluluklarının idari ve siyasi boyutları birleştiren karmaşık bir nitelikte olduğu, bu nedenle yerel yönetimin gereklilikleri ile toplumun birliğinin ve istikrarının korunması arasında bir denge sağlamak için yetkilerini yüksek düzeyde tarafsızlık, etkinlik ve kurumsal sorumluluk anlayışıyla kullanması gerektiği söylenebilir.

SONUÇ

Irak hukukuna göre vali, vilayetteki en yüksek yürütme yetkilisi olup, idari işleri yönetmek, yasaları uygulamak, kamu tesisleri ve hizmetlerini denetlemek, mali kaynakları yönetmek ve kamu düzenini sağlamaktan sorumludur. 2005 Irak Anayasası ve Vilayet Meclisleri Kanunu, bu yetkileri federal otorite ile yerel yönetim arasında bir denge sağlayacak şekilde düzenlemektedir.

Kerkük valisinin görevi sadece yasaları uygulamak ve kamu tesislerini yönetmekle sınırlı olmayıp, siyasi ve sosyal dengeleri yönetmeyi, federal yetkililerle sürekli koordinasyon sağlamayı ve valilik içinde güvenlik ve idari istikrarı sağlamayı da kapsamaktadır.

Kerkük vilayetinin etnik çeşitliliği ve siyasi hassasiyetleri göz önüne alındığında, valinin sorumlulukları daha da karmaşık bir nitelik kazanmaktadır. Bu nedenle, valinin görevi, idari konuların ötesine geçerek toplumsal dengeleri yönetmeyi, siyasi ve sosyal istikrarı sağlamayı da kapsamaktadır.

Buna göre Kerkük valisinin başarısı yalnızca yasal düzenlemelerin doğru biçim-

de uygulanmasına değil, aynı zamanda Kerkük'ün siyasi ve demografik yapısından kaynaklanan özel statüsünü de gözeterek istikrarı güçlendirmeye, vilayetteki tüm halka hizmet etmeye, istikrarı ve hukukun üstünlüğünü pekiştirmeye katkıda bulunacak şekilde yüksek düzeyde tarafsızlık, yönetsel yetkinlik ve toplumsal çeşitliliği yönetme becerisine de bağlıdır. ■

Ankara - TÜRKiYE ORSAM © 2026

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir Şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoęu Araştırmaları Merkezi

Adres : Kızılırmak Mah. Muhsin Yazıcıoğlu Cad. Protokol Plaza
Bina No:39-A / KAT 9 No: 46 ankaya / Ankara

Telefon : +90 850 888 15 20

Email : info@orsam.org.tr

Fotoęraflar : Anadolu Ajansı (AA)